

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3395-23

meddelad i Stockholm den 31 maj 2024

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Sundsvalls dom den 6 april 2023 i mål nr 2053-21

SAKEN

Omvårdnadsbidrag

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens dom såvitt avser förordnandet att Försäkringskassan ska pröva AAs rätt till omvårdnadsbidrag för sonen BB för perioden 29 januari 2020–31 mars 2021.

BAKGRUND

1. Omvårdnadsbidrag är en socialförsäkringsförmån som efter ansökan kan beviljas en förälder till ett barn som på grund av funktionsnedsättning kan antas vara i behov av omvårdnad och tillsyn under minst sex månader. Omvårdnadsbidrag lämnas från och med den månad då rätten till bidrag har inträtt.

2. AA ansökte om omvårdnadsbidrag för sin son BB i februari 2019. Försäkringskassan avslag ansökan i november 2019 och ändrade inte sitt beslut vid omprövning den 28 januari 2020.
3. Efter att AA överklagat Försäkringskassans omprövningsbeslut avslag Förvaltningsrätten i Härnösand överklagandet.
4. Sedan AA i juli 2021 ansökt på nytt beviljade Försäkringskassan henne omvårdnadsbidrag från och med den 1 april 2021.
5. AA överklagade förvaltningsrättens dom till Kammarrätten i Sundsvall. Kammarrätten avslag överklagandet avseende tiden fram till och med Försäkringskassans omprövningsbeslut. Därutöver beslutade kammarrätten att Försäkringskassan skulle pröva AAs rätt till omvårdnadsbidrag för BB för perioden 29 januari 2020–31 mars 2021.

YRKANDEN M.M.

6. *Försäkringskassan* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva kammarrättens dom i den del som innebär att Försäkringskassan ska pröva AAs rätt till omvårdnadsbidrag för BB för perioden 29 januari 2020–31 mars 2021.
7. AA har inte yttrat sig.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Rättslig reglering m.m.**

8. Enligt 22 kap. 3 § socialförsäkringsbalken har en försäkrad förälder rätt till omvårdnadsbidrag för ett försäkrat barn, om barnet på grund av funktionsnedsättning kan antas vara i behov av omvårdnad och tillsyn under minst sex månader. Omvårdnadsbidrag lämnas, enligt 8 §, från och med den månad när rätten till bidraget har inträtt, dock inte för längre tid tillbaka än tre månader före ansökningsmånaden.
9. Av 113 kap. 7 § framgår att Försäkringskassan ska ompröva ett beslut som har fattats av myndigheten om det skriftligen begärs av en enskild som beslutet angår. En fråga som har avgjorts efter omprövning eller av domstol får dock inte omprövas.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

10. Omvårdnadsbidrag kan beviljas efter skriftlig ansökan. Om ansökan avslås kan den försäkrade begära omprövning eller överklaga beslutet. Försäkringskassan ska då ompröva beslutet och göra en ny fullständig prövning av sakfrågan (prop. 2008/09:200 s. 578).
11. Om beslutet överklagas har domstolen samma befogenhet som den beslutande myndigheten och får därmed göra en fullständig bedömning av saken. Det överklagade beslutet kan inte bara upphävas, utan även ändras eller ersättas med ett helt nytt.
12. I förevarande mål beslutade kammarrätten att avslå AAs överklagande av förvaltningsrättens dom. Därmed ändrades inte Försäkringskassans beslut att avslå AAs ansökan om omvårdnadsbidrag. Samtidigt som kammarrätten avslog

AAs överklagande beslutade domstolen dock att Försäkringskassan skulle pröva rätten till omvårdnadsbidrag för tiden efter omprövningsbeslutet.

13. En domstols prövning ska i första hand avse förhållandena vid Försäkringskassans prövning. Det finns inget rättsligt hinder mot att låta prövningen även omfatta tiden därefter men en grundläggande förutsättning är att den utvidgade prövningen görs av den beslutande domstolen (jfr RÅ 2000 ref. 11). Så har emellertid inte skett i förevarande fall. Kammarrätten gjorde således fel när domstolen beslutade att den utvidgade prövningen i stället skulle göras av Försäkringskassan.
14. Försäkringskassans överklagande ska därför bifallas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Thomas Bull, Per Classon och Linda Haggren.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Jenny Björstrand.